

Adviesaanvraag boetebesteding NS en ProRail

Datum: 30 juli 2024

Kenmerk: IENW/BSK-2024/205658

Bijlage: 1

Geachte vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties,

In 2023 hebben NS en ProRail de gemeenschappelijke prestatie-indicator *Reizigerspunctualiteit 5 min HSL* niet gehaald. Wanneer een bodemwaarde niet wordt behaald, legt het ministerie van IenW conform de concessie afspraken een sanctie op. Een uitzondering hierop is wanneer ProRail en NS aanspraak maken op een rechtvaardigingsgrond die het ministerie gegrond acht. NS en ProRail hebben geen rechtvaardigingsgrond aangedragen voor deze prestatie-indicator.

Conform artikel 24 van de vervoerconcessie bedraagt de boete aan NS €500.000,-. Conform artikel 25 van de beheerconcessie bedraagt de boete aan ProRail €2,625 miljoen. De geldsom die NS en ProRail moeten betalen voor het niet behalen van de bodemwaarde van een prestatie-indicator zal conform de afspraken in de concessies, in samenspraak met de consumentenorganisaties, door de concessieverlener (lees: ministerie van IenW) worden bestemd en ingezet ten gunste van de reiziger op het hoofdrailnet. Via deze adviesaanvraag geef ik invulling aan de afspraak om de boetebesteding in afstemming met consumentenorganisaties te bepalen.

Boete NS

Er is een motie aangenomen van Kamerlid Heutink (PVV) die de regering verzoekt om de boete van NS te besteden aan bodycams. Dit is toegezegd, mits het na afstemming met consumentenorganisaties de beste besteding blijkt.

Boete ProRail

ProRail en NS stellen voor om de opgelegde boetegelden in te zetten binnen het verbeterprogramma Betrouwbaar Beter. Ook Kamerlid Van Dijk heeft verzocht om de boete van ProRail weer in te zetten voor het verbeterprogramma. Het ministerie van IenW heeft aangegeven ProRail de kans te geven hiervoor met een concreet voorstel te komen. ProRail heeft dit inmiddels uitgewerkt en stelt

- 1) een informatiecampagne en online platform voor en;
- 2) een uitrol van slimme camera's.

In de bijgevoegde presentatie kunt u verdere toelichting vinden.

Naar het ambtelijk oordeel van het ministerie van IenW komt de informatiecampagne de reiziger ten goede en hebben slimme camera's een positief effect op zowel de sociale als fysieke veiligheid. Daarnaast kan de inzet van camera's kan ook een bijdrage leveren aan de gewenste prestatieverbetering. Een voorwaarde vanuit het ministerie van IenW is dat ProRail na 2024-2025 beide voorstellen met eigen financiële middelen structureel voortzet. Voor de slimme camera's heeft ProRail aangegeven aan deze voorwaarde te kunnen voldoen. Voor het online platform moet ProRail hier nog op terug komen.

Adviesaanvraag

Graag vraag ik uw advies op de volgende punten:

- 1) Het voorstel om de boete van NS te besteden aan bodycams;
- 2) De voorstellen om de boete van ProRail te besteden aan een informatiecampagne en slimme camera's.

Uiteraard kunt u ook nieuwe voorstellen inbrengen die ten gunste komen voor de reiziger op het hoofdrailnet.

Indien u overleg over de adviesaanvraag op prijs stelt, kunt u hiervoor contact opnemen met medewerkers van mijn directie.

Na deze adviesaanvraag zal de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat een definitief besluit nemen over de besteding van de boetes. Met belangstelling zie ik uw reactie tegemoet.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR OPENBAAR VERVOER EN SPOOR,

Ir. W.H.B. (Wino) Aarnink

Bijlage 1– Voorstel ProRail besteding boetegelden 2023

Voorstel 1: Ontwikkeling “A naar Beter” platform en campagne informatievoorziening werkzaamheden

Informatieplatform en campagne werkzaamheden

Doelstelling:

- Treinreizigers en omwonenden van het spoor zijn ruim van tevoren op de hoogte van werkzaamheden en begrijpen de noodzaak hiervan: "Hierdoor zorgen we voor betrouwbaar spoor en een fijne (spoor)omgeving om in te wonen";
- Specifiek voor treinreizigers zorgen we door middel van deze informatievoorziening dat zij zeer tijdig op de hoogte zijn van werkzaamheden/ overlast waardoor zij hier ook tijdig rekening mee kunnen houden.

Scope:

- We zorgen voor een online 'informatieplatform' (geïnspireerd door het succesvolle van A naar Beter platform) waar informatie op maat te vinden is op basis van de wensen van treinreizigers en omwonenden van het spoor. Vanuit het informatieplatform voeren we campagnes via o.a. online en radio om relevante doelgroepen actief van benodigde informatie te voorzien.

Aanpak:

- We onderzoeken samen met het LOCOV en reizigersvervoerders waar de informatiebehoefte van reizigers ligt t.b.v. spoorwerkzaamheden of baseren ons op bestaand onderzoek;
- We brengen de behoefte van omwonenden van het spoor in kaart op basis van bestaande onderzoeksresultaten;
- We brengen de behoefte van het algemene Nederlandse publiek in kaart door middel van onderzoek;

- Op basis van alle behoeften bepalen we de juiste (campagne)strategie;
- Na de start van het platform wordt het LOCOV structureel betrokken bij het be- en bijsturen van de strategie.

Planning (vanaf akkoord op plan):

1. Start Europese aanbesteding campagnebureau vanuit ProRail (duur: 7-9 maanden). Dit bureau is essentieel voor een doeltreffend(e) platform en campagne;
2. Start fase creëren van platform en middelen (duur: 3-4 maanden);
3. Lancering platform in de vorm van een website + bijbehorende campagne;
4. Platform zal ook na 2025 blijven bestaan voor de juiste informatievoorziening aan reizigers en omwonenden van het spoor.

Wat we in de tussentijd al extra gaan doen:

- ProRail zet extra in op tijdige informatievoorziening richting reizigers en omwonenden;
- ProRail zet extra in op doelgerichte social media advertising om werkzaamheden tijdig aan te kondigen via online kanalen naar de juiste doelgroepen;
- ProRail zet extra in op communicatie tijdens werkzaamheden over het verloop hiervan via social media (advertising);
- ProRail gaat verder in overleg met het LOCOV en vervoerders om bovenstaande acties te optimaliseren om in de behoefte van reizigers te voorzien.

Tabel kostenindicatie:

Activiteit	2024	2025
Projectleider (inhuur) 1)	50.000	150.000

Activiteit	2024	2025
0-meting/imago-onderzoek/effect-onderzoek	20.000	20.000
Landelijke campagne: Conceptontwikkeling incl. format platform	50.000	25.000
Landelijke campagne: Conceptuitwerking; campagne middelen	n.v.t.	175.000
Landelijke campagne: Mediaflights (radio, (digital) OOH, online, social)	n.v.t.	500.000 (2 flights)
Landelijke campagne: Creatie middelen regionale campagnes	n.v.t.	50.000
Landelijke campagne: Media inzet regionale campagnes	n.v.t.	75.000
Platform: Ontwikkeling online platform werkzaamheden	100.000	50.000
Platform: Beheer en onderhoud platform	n.v.t.	15.000
Onvoorzien		20.000
Totaal (ex BTW)	ca. 220.000	ca. 1060.000

Het is nadrukkelijk een indicatie. De budgetten zijn sterk afhankelijk van de uiteindelijke wensen van verschillende stakeholders. Daarnaast zal er na akkoord op het plan ook moeten worden gestart met de aanbesteding van een campagnebureau en een bureau voor media-inkoop. Hierdoor kunnen de budgetten mogelijk verschuiven naar later in de tijd

Voorstel 2: Slimme camera's tbv voorkomen (derden)storingen

Doelstelling:

- Zelfdodingen/ aanrijdingen hebben een grote negatieve impact op de punctualiteit op het spoor (grote hinderklassen) en zorgen hiermee structureel voor langdurige hinder voor treinreizigers;
- De inzet van (mobiele-) camera's heeft resultaten geboekt op het voorkomen en versneld afhandelen van dergelijke incidenten en heeft tevens een positieve impact op andere (bv spoorlopers, vandalisme).
- ProRail wil belangrijke hotspots blijvend uitrusten met een vaste cameraopstelling en slimme technologie (beeldherkenning, AI).
- Dit levert (naar verwachting) een positieve bijdrage aan de prestatie en een vergroting van de (sociale) veiligheid op en rondom het spoor.

Scope:

- Inrichten permanent cameratoezicht op de top – 25 locaties (definitieve aantal vast te stellen na aanbesteding op basis van daadwerkelijke kosten) met grootste impact (met name overwegen);
- Bij het constateren van onregelmatigheden (bv suïcidale personen, spoorbetreding, onveilige situatie) kan direct opvolging gerealiseerd worden (aanpassen treinverkeer, inzet Politie en/of Incidentenbestrijding).

Aanpak:

- We brengen die top-25 locaties in kaart op basis historische data en impact op punctualiteit;
- We 'liften mee' (aanvulling) op een reeds gepland aanbestedingstraject camera's;

- Hierdoor hoeven we niet een nieuw team op te richten/ te financieren, verkorten we doorlooptijd en verlagen we kosten;
- De als gevolg van permanent geplaatste camera's vrijgekomen mobiele camera-units krijgen herbestemming als 'flexibele schil' om in te spelen op nieuw ontstane risico's.

Planning:

- Inventarisatie top-25 'hotspot-locaties' (loopt);
- Uitbreiden scope, programma van eisen en contracteringsplan aanbesteding (heden tot september/ oktober 2024);
- 'Publicatie aanbesteding en gunning (Q4 2024);
- Start plaatsing/ uitrol camera's (vanaf Q2 2025 en verder)

Kosten indicatie (op basis van initieel marktonderzoek en eerdere projecten.

Definitief vast te stellen na aanbesteding):

- De kosten zijn naar verwachting gemiddeld €45.000 per locatie;
- Dit gaat om te totale opstelling: camera's/hardware, inrichten energievoorziening en aansluiting op het bestaande videomanagement systeem van ProRail.
- Eenmalige investering voor 25 locaties komt hiermee op €1.125.000.
- Beheer- en instandhoudingskosten zijn naar schatting €40.000 per jaar. Voor een periode van 5 jaar gaat dit om een bedrag van € 200.000
- Totale investering komt hiermee op €1.325.000